

25.11.2024

Valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto

Asiantuntijalausunto; Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 talousarvioesityksen (HE 109/2024 vp) täydentämisestä

Valtiovarainministeriöltä on pyydetty asiantuntijalausuntoa täydentävän esityksen keskeisimmistä muutoksista ja niiden taustoista:

28.89.31 Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 9 §:n mukaan valtion rahoituksen tasoa varainhoitovuodelle määritettäessä otetaan täysimääräisesti huomioon hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien *tehtävien laajuuden tai laadun muutos*, jos se *aiheutuu asianomaista tehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta*. Hallituksen esityksessä vuoden 2025 talousarvion täydentämisestä ehdotetaan huomioitavaksi hyvinvointialueiden yleiskatteiselle rahoitusmomentille rahoituslain 9 §:n mukaisesti eduskunnalle syyskaudella 2024 annetuista hallituksen esityksistä seuraavat muutokset:

- Terveystalain ja siihen liittyvien lakien muutoksissa (HE 149/2024 vp) on esitetty päivystys- ja leikkaustoimintaan kohdentuvia tehtävämuutoksia, joiden perusteella ehdotetaan vähennettävän 7,2 miljoonaa euroa.
- Vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioesitykseen sisältyy 2,6 miljoonan euron lisäys hyvinvointialueiden rahoitukseen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetusta laista aiheutuviin rekisteröintitietojen toimittamista koskeviin velvoitteisiin liittyen. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettuun lakiin ja sosiaalihuoltolain 22 a §:ään ehdotetuilla muutoksilla (HE 187/2024 vp) lykättäisiin kuitenkin hyvinvointialueiden kyseessä olevien velvoitteiden toteutumista vuoteen 2027, minkä vuoksi momentilta ehdotetaan vähennettävän em. 2,6 miljoonaa euroa.

- Terveystalolakiin on ehdotettu muutosta ([HE 171/2024 vp](#)), jonka perusteella hyvinvointialueella ei olisi perusterveydenhuollossa enää velvollisuutta huolehtia siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan ajokorttilaissa tarkoitetun todistuksen tai lausunnon. Vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioesitykseen sisältyy tehtävämuutokseen perustuen 5 miljoonan euron vähennys. Hyvinvointialueiden rahoitukseen ehdotetaan nyt lisättävän 1,8 miljoonaa euroa, koska arvio ajokorttitarkastuksia koskevien rajausten vaikutuksesta on tarkentunut -3,2 miljoonaan euroon.
- Hyvinvointialueiden rahoitukseen ehdotetaan siirrettävän työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta (32.50.30) 4,119 miljoonaa euroa pakolaisten ja tilapäistä suojelua saavien henkilöiden täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannusten rahoitusvastuun muuttuessa ([HE 192/2024 vp](#)). Rahoituslain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien kustannusten kattamiseen, mutta lakia ei kuitenkaan sovelleta hyvinvointialueiden kustannusten kattamiseen sellaisissa tehtävissä, joiden rahoituksesta on erikseen muualla säädetty tai muualla laissa säädetyn nojalla valtion talousarviossa erikseen määrätty. Ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki ovat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvia tehtäviä. Nyt hallituksen esityksen mukaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen korvausajan lyhentäminen kolmesta vuodesta yhteen vuoteen vähentää hyvinvointialueille niiden lakisääteiseen tehtävään maksettavia lakisääteisiä korvauksia. Siltä osin, kun valtion korvausvastuuta siirretään hyvinvointialueen vastuulle, kyse on rahoituslain soveltamisalaan kuuluvasta tehtävästä ja sellaisesta rahoitustehtävän muutoksesta, joka on huomioitava rahoituslain 9 §:n nojalla.

Edellä kuvatuista hallituksen esityksistä momentille seuraava muutos talousarvioesityksen 26,235 miljardiin euroon nähden on 3,881 miljoonaa euroa ja siten momentin määräraha vuodelle 2025 on 26 231 122 000 euroa.

28.90.30 Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ehdotetaan 200 000 euron lisäystä. Lisämäärärahatarve on luonteeltaan tekninen ja johtuu kahdesta tekijästä. Muutoksesta 20 000 euroa johtuu valtionosuuden määräytymisen perusteena käytettävien väestön koulutustaustaa koskevien tietojen tarkentumisesta ja 180 000 euroa TE-uudistuksen siirtymäajan rahoituksen tarkentumisesta. Tämän lisäyksen jälkeen momentin määräraha on 3 366 800 000 euroa vuonna 2025.

Virpi Vuorinen
Budjettineuvos